8. Cele strategiczne i pośrednie

Zaktualizowany układ drzewa celów, wraz z programami strategicznymi będącymi operacjonalizacją zapisów przedstawiono poniżej.

Rysunek 6. Zaktualizowane drzewo celów dla Strategii Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030

Cel strategiczny 1.:	**Rozwój gospodarki innowacyjnej i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta**
Cel pośredni 1.1.:	Poprawa warunków przestrzennych, infrastrukturalnych i prawno-administracyjnych dla przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem branż wysokich technologii, branż kreatywnych oraz sektora MŚP
Program strategiczny:	Przestrzenie dla biznesu
Cel pośredni 1.2.:	Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w szczególności poprzez rozwój współpracy z poznańskimi uczelniami i instytucjami naukowo-badawczymi
Programy strategiczne:	Wiedza dla biznesu Cyfrowy Poznań

Cel strategiczny 2.:	**Zwiększenie znaczenia miasta jako ośrodka wiedzy, kultury, turystyki i sportu**
Cel pośredni 2.1.:	Umocnienie pozycji Poznania jako europejskiego ośrodka naukowego i akademickiego, w tym umiędzynarodowienie badań i internacjonalizacja kształcenia
Program strategiczny:	Akademicki i naukowy Poznań
Cel pośredni 2.2.:	Uzyskanie przez Poznań rangi międzynarodowego centrum kultury i turystyki
Programy strategiczne:	Kulturalny Poznań Turystyczny Poznań
Cel pośredni 2.3.:	Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców i przyjezdnych
Programy strategiczne:	Sportowy Poznań Rzeka w mieście

Cel strategiczny 3.:	**Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta**
Cel pośredni 3.1.:	Ekologiczne i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska i odpadami
Program strategiczny:	Ekologiczny Poznań
Cel pośredni 3.2.:	Zwiększenie atrakcyjności Poznania jako miejsca do zamieszkania
Programy strategiczne:	Bezpieczny Poznań Mieszkajmy w Poznaniu
Cel pośredni 3.3.:	Wyeksponowanie i wzrost atrakcyjności wartościowych układów i elementów przestrzeni Poznania oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Program strategiczny:	Przyjazne Śródmieście
Cel pośredni 3.4.:	Podniesienie jakości kształcenia, opieki i wychowania
Program strategiczny:	Wysoka jakość edukacji i wychowania
Cel pośredni 3.5.:	Podniesienie świadomości prozdrowotnej wśród mieszkańców oraz dostępności do świadczeń zdrowotnych
Program strategiczny:	Zdrowy Poznań
Cel pośredni 3.6.:	Rozwój kapitału społecznego, budowanie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego
Programy strategiczne:	Obywatelski Poznań Poznań wrażliwy społecznie

Cel strategiczny 4.:	**Utworzenie metropolii Poznań**
Cel pośredni 4.1.:	Wzrost międzynarodowego znaczenia Poznania w sieci metropolii europejskich
Program strategiczny:	Metropolitalny Poznań
Cel pośredni 4.2.:	Wzrost spójności metropolii poprzez integrację przestrzenno-funkcjonalną miasta Poznania z gminami aglomeracji
Program strategiczny:	Zrównoważony rozwój transportu

8.1. Cel strategiczny 1.: Rozwój gospodarki innowacyjnej i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta

Obszar: Konkurencyjna gospodarka

Gospodarka konkurencyjna to gospodarka, która w warunkach wolnego handlu i swobodnego przepływu czynników wytwórczych (w tym w szczególności kapitału), może relatywnie szybko wzrastać i rozwijać się w długim okresie. Międzynarodowa konkurencyjność gospodarcza jest uwarunkowana między innymi jakością rozwiązań technologiczno-organizacyjnych przedsiębiorstw oraz środowiska ich funkcjonowania[66]. Gospodarka oparta na innowacjach stanowi najwyższy, wzrostowy poziom zdolności konkurencyjnej gospodarki i jest najbardziej odporna na wahania koniunktury i działania czynników zewnętrznych.

Rolą władz samorządowych we wzmacnianiu zdolności konkurencyjnej poznańskiej gospodarki w perspektywie wieloletniej będzie wspieranie tych elementów środowiska miejskiego, które sprzyjają innowacjom, postępowi gospodarczemu oraz rozwojowi przedsiębiorczości.

Współczesne tendencje w gospodarce wskazują na rosnącą rywalizację ośrodków miejskich w staraniach o przyciągnięcie innowacyjnych przedsiębiorstw. Efekty globalizacji spowodują, iż tendencje te będą się nasilać. Należy zatem zintensyfikować działania mające na celu wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Wzrost innowacyjności gospodarki[67] wpłynie na uatrakcyjnienie rynku pracy. Cel strategiczny 1. będzie korelować z realizacją celu strategicznego 2., gdyż niezbędnym czynnikiem umożliwiającym wzrost innowacyjności gospodarki jest wykorzystanie kapitału intelektualnego.

[66] Gospodarka Polski w rankingu „The Global Competitiveness Report 2008-2009" przesunęła się z fazy 2 – gospodarki napędzane przez wydajność, do grupy przejściowej między fazą efektywności a fazą innowacji, w: „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe", Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 2009.

[67] Gospodarka innowacyjna charakteryzuje się wdrażaniem nowych metod produkcyjnych, organizacyjnych, marketingowych i zarządzania.

Cel rozwija priorytety dotyczące zwiększania innowacyjności i konkurencyjności, zawarte w dokumentach strategicznych kraju („Polska 2030. Wyzwania rozwojowe") oraz Europy (Strategia „Europa 2020").

8.1.1. Poprawa warunków przestrzennych, infrastrukturalnych i prawno-administracyjnych dla przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem branż wysokich technologii, branż kreatywnych oraz sektora MŚP

Zapewnienie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorstw jest konieczne w budowaniu silnej i nowoczesnej gospodarki aglomeracji poznańskiej. Realizacja celu pośredniego związana jest z celem strategicznym „Rozwój gospodarki innowacyjnej i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta".

Założeniem celu pośredniego – tworzenie optymalnych warunków dla przedsiębiorstw jest kompleksowe ujmowanie potrzeb przedsiębiorców, przekładające się na różnorakie działania. Zakres działań obejmuje zarówno wspieranie już istniejących przedsiębiorstw, jak i tworzenie warunków dla potencjalnych inwestorów. Oprócz rozwoju poznańskich przedsiębiorstw, istotną grupą odbiorców są inwestorzy zewnętrzni, a wśród nich inwestorzy zagraniczni. Szczególne wsparcie przeznaczone jest dla przedsiębiorstw mikro- i małych, należących do branż wysokich technologii (*high-tech*) oraz sektorów kreatywnych. Poszczególne grupy interesariuszy stawiają przed miastem odmienne wymagania, co wymusza elastyczne podejście (w zakresie stosowanych narzędzi, dystrybucji zasobów) w realizacji tego celu.

Wśród głównych obszarów działania należy wymienić: zapewnienie warunków przestrzennych i infrastrukturalnych wynikających z programu „Przestrzenie dla biznesu" – przygotowywanie obszarów inwestycyjnych, rozwój Poznańskiego Parku Technologiczno-Przemysłowego (PPTP), podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej (SSE) oraz udostępnianie zasobów lokalowych dostosowanych do potrzeb przedsiębiorstw; prawno-administracyjnych – ulgi w podatkach i opłatach lokalnych.

8.1.2. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w szczególności poprzez rozwój współpracy z poznańskimi uczelniami i instytucjami naukowo-badawczymi

W dobie narastającej globalizacji konkurencyjność gospodarek coraz bardziej zależy od innowacyjności przedsiębiorstw. Jest to zjawisko szczególnie istotne, gdyż innowacyjność pozwala w coraz pełniejszym stopniu zaspokajać potrzeby społeczne, a wraz z przedsiębiorczością stanowi zasadniczy element konkurencyjności i wysokiego poziomu rozwoju gospodarczego.

Realizacja celu pośredniego „Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w szczególności poprzez rozwój współpracy z poznańskimi uczelniami i instytucjami naukowo-badawczymi" wiąże się z celem strategicznym „Rozwój gospodarki innowacyjnej i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta".

Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw powinno odbywać się przy współpracy trzech grup interesariuszy: przedsiębiorstw, jednostek naukowo-badawczych oraz administracji. Stworzenie innowacyjnej sieci współpracy przyczyni się do unowocześnienia i poprawy wydajności wszystkich zaangażowanych podmiotów. Obecnie notuje się bardzo niski poziom współpracy przedsiębiorstw z instytucjami B+R w dziedzinie innowacyjności.

W przyszłości, poprzez tworzenie dogodnych warunków umożliwiających kooperację różnych instytucji, przedsiębiorstwa będą w stanie podnosić swoją konkurencyjność zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym. Zadanie to będzie możliwe dzięki realizacji programu „Wiedza dla biznesu" (zakładającego wspierane sieci współpracy poznańskich uczelni i instytucji naukowo-badawczych z sektorem przedsiębiorstw) oraz programu „Cyfrowy Poznań" (przewidującego utworzenie centrum rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych, edukację teleinformatyczną oraz budowę społeczeństwa informacyjnego).

8.2. Cel strategiczny 2.: Zwiększenie znaczenia miasta jako ośrodka wiedzy, kultury, turystyki i sportu

Obszar: Miasto wiedzy, kultury, turystyki i sportu

Miasto wiedzy stanowi główny element kreujący wizerunek Poznania do 2030 r. Poznań, miasto o wielowiekowych tradycjach akademickich oraz znaczącym potencjale naukowym, zabiega o osiągnięcie pozycji ośrodka naukowego o znaczeniu europejskim. Realizacja tego celu będzie wymagać dalszego rozwijania współpracy z poznańskimi uczelniami wyższymi. Osiągnięcie celu będzie możliwe również poprzez przyciągnięcie do miasta osób kreatywnych, dynamicznych, o wysokich kwalifikacjach związanych z nowymi dziedzinami wiedzy. Cel ten wiąże się, także z realizacją ambitnych projektów rozbudowy infrastruktury naukowo-badawczej oraz tworzeniem nowych instytucji, takich jak międzyuczelniane centra zaawansowanych technologii.

Poznań ma znaczący potencjał kulturalny. Potencjał ten nie jest jednak w pełni wykorzystany. Miasto, aspirując do rangi metropolii, zmierzać będzie do wykreowania produktów kulturalnych na wysokim międzynarodowym poziomie, dzięki którym Poznań znany będzie poza granicami kraju. Celem będzie także budowanie partnerskich relacji z instytucjami kultury z zagranicy. Działania podejmowane w ramach tego celu stworzą warunki do wszechstronnego rozwoju kultury zarówno w wymiarze indywidualnym (pogłębianie tożsamości lokalnej i regionalnej), jak również globalnym (otwarcie na przemiany kulturowe w przestrzeni europejskiej).

Poznań zmierzać będzie do wykreowania markowych produktów turystycznych, zwłaszcza w obszarze turystyki kulturowej oraz konferencyjno-kongresowej. Poznań posiada duży potencjał w tych obszarach, niezbędna jest promocja oraz zintegrowanie oferty różnych instytucji i podmiotów, jak i dostosowanie oferty do oczekiwań turystów.

Poznań zamierza utrzymać silną pozycję ośrodka sportowego–gospodarza prestiżowych międzynarodowych imprez sportowych i masowych.

8.2.1. Umocnienie pozycji Poznania jako europejskiego ośrodka naukowego i akademickiego, w tym umiędzynarodowienie badań i internacjonalizacja kształcenia

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stworzyło większe szanse na współpracę z najlepszymi ośrodkami akademickimi Europy Zachodniej i dało możliwość poznańskiemu środowisku naukowemu uczestniczenia w międzynarodowych projektach badawczych. Wzmocnienie pozycji poznańskiej nauki na arenie międzynarodowej jest zatem jednym z zasadniczych celów rozwoju miasta w perspektywie wieloletniej. Temu celowi służyć będzie tworzenie placówek naukowych zajmujących się gospodarką i kulturą różnych regionów świata.

Wysoką rangę Poznania jako ośrodka edukacji akademickiej i badań naukowych potwierdzają liczne rankingi uczelni krajowych, sukcesy studentów w międzynarodowych konkursach oraz wybitne osiągnięcia rangi światowej w wybranych dziedzinach nauki. Dostosowując się do przemian, jakie obejmują europejską i krajową naukę, poznańskie środowisko naukowe wdraża nowe rozwiązania, integrując się dla celów badawczych z różnymi jednostkami krajowymi i zagranicznymi. W formie centrów doskonałości, centrów zaawansowanych technologii, platform technologicznych podejmuje priorytetowe kierunki badań, uczestnicząc w projektach nie tylko krajowych, ale także międzynarodowych, w szczególności w ramach programów Unii Europejskiej.

Podczas realizacji celu istotną rolę odgrywać będzie m.in.: systematyczne podnoszenie jakości kształcenia, umiędzynarodowienie tego procesu oraz badań naukowych, pomoc instytucjom akademickim w popularyzacji osiągnięć naukowych i współpracy na arenie międzynarodowej, a także współorganizowanie seminariów i konferencji naukowych, stały proces doskonalenia kadry naukowej w rozwoju naukowym oraz zwiększenie otwartości poznańskich uczelni na potrzeby nauki europejskiej. Wynikiem

działań promujących poznańskie uczelnie na arenie międzynarodowej będzie zwiększenie liczby osób wybierających Poznań jako najlepsze miejsce do studiowania oraz podnoszenia kwalifikacji.

8.2.2. Uzyskanie przez Poznań rangi międzynarodowego centrum kultury i turystyki

Cel pośredni „Uzyskanie przez Poznań rangi międzynarodowego centrum kultury i turystyki" wiąże się z celem strategicznym „Metropolia".

Poznań kojarzony jest w kraju z etosem pracy organicznej, prężnie działającą gospodarką, a jednocześnie z dość zachowawczą ofertą kulturalną. Wyzwanie stanowi zmiana wizerunku miasta oraz zwiększenie aktywności kulturalnej mieszkańców Poznania. Już dzisiaj nie brak w Poznaniu wydarzeń kulturalnych wysokiej rangi, takich jak Międzynarodowy Festiwal Skrzypcowy im. Henryka Wieniawskiego czy Międzynarodowy Festiwal Teatralny Malta. W większości są to jednak imprezy adresowane do wąskiego grona odbiorców. Brakuje natomiast imprez spektakularnych, masowych, odbywających się regularnie, a nie wyłącznie przy okazji organizacji w Poznaniu konferencji, kongresów czy podobnego rodzaju wydarzeń.

Jedną z szans na wzbogacenie oferty kulturalnej Poznania stanowi Trakt Królewsko-Cesarski. Jest to inicjatywa podjęta przede wszystkim z myślą o turystach odwiedzających Poznań, którzy chcą zobaczyć najważniejsze jego zabytki. Realizacja Interaktywnego Centrum Historii Ostrowa Tumskiego oraz idei Traktu przyniesie naszemu miastu rozgłos historycznej stolicy Polski. Po ukończeniu tego projektu miasto uzyska wyróżniający się produkt turystyczny, który może stanowić atrakcję, wokół której miasto będzie rozbudowywać ofertę kulturalną.

Ważne jest również dostosowanie oferty kulturalnej do potrzeb turystów odwiedzających miasto. Obecnie w strukturze odwiedzin w Poznaniu przeważa krótkookresowa turystyka biznesowa (targi, konferencje, spotkania biznesowe). W ofercie Poznania należy również uwzględnić rosnącą grupę turystów zagranicznych, a także turystów polskich, którzy chętnie odwiedzają nasze miasto ze względu na jego historię i zabytki.

Realizacja powyższych działań wsparta odpowiednią promocją spowoduje zmianę stereotypu miasta i przyczyni się do umocnienia rangi Poznania jako centrum kultury zarówno w kraju, jak i za granicą.

8.2.3. Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców i przyjezdnych

Realizacja celu „Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców i przyjezdnych" wiąże się z celem strategicznym „Wzrost znaczenia miasta jako ośrodka wiedzy, kultury, turystyki i sportu". Odbiorcami działań są głównie mieszkańcy Poznania i aglomeracji oraz przyjezdni.

Mimo, że w Poznaniu w ostatnim czasie przybyło wiele obiektów sportowych, głównie boisk ze sztuczną nawierzchnią i kortów tenisowych, ich liczba jest wciąż niewystarczająca. Istnieje również zapotrzebowanie na specjalistyczne obiekty sportowe, z możliwością całorocznego użytkowania. Wymienić tutaj można lodowiska, ścianki wspinaczkowe, boiska do squasha, skateparki itd.

Równie istotna jest infrastruktura sportowa, zwłaszcza na najwyższym poziomie. Polska i Poznań coraz częściej wybierane są na gospodarzy wielkich imprez sportowych. W 2009 r. w Poznaniu odbyły się mistrzostwa Europy w koszykówce, a w 2012 r. mistrzostwa Europy w piłce nożnej. Poza stadionem oraz Torem Regatowym Malta (uznawanym za jeden z najlepszych na świecie) pozostałe obiekty wymagają nakładów na modernizację lub remonty. Hala widowiskowo-sportowa Arena wiele lat temu była jedną z ikon Poznania, obecnie nie spełnia już standardów niezbędnych do przeprowadzania imprez w grach zespołowych, podobnie jak obiekt lekkoatletyczny i stadion żużlowy na Golęcinie. Dostępność lodowisk jest ograniczona dla mieszkańców, a tym bardziej dla ewentualnej drużyny hokeja na lodzie.

Poznaniacy nie tylko lubią uprawiać sport, ale i uczestniczyć w widowiskach sportowych, kibicując ulubionym drużynom, dlatego należy zadbać o infrastrukturę sportową na najwyższym poziomie, organizację wielu imprez o randze międzynarodowej, a także imprez masowych.

8.3. Cel strategiczny 3.: Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta

Obszar: Jakość życia

Na jakość życia składa się wiele uwarunkowań, do których należą m.in.: możliwość zaspokojenia różnych potrzeb, poczucie bezpieczeństwa (wynikające ze skuteczności przeciwdziałania przestępczości i zagrożeniom dla życia i zdrowia mieszkańców, ich mienia i środowiska), życie rodzinne i we wspólnocie, warunki środowiska naturalnego i antropogenicznego, wolność i stabilność polityczna.

Poznań już dziś zajmuje czołowe lokaty w ogólnopolskich rankingach dotyczących poziomu jakości życia. Realizacja tego celu pozwoli na dalsze polepszanie komfortu życia w mieście, wpłynie także na zachęcenie kolejnych osób do osiedlania się w Poznaniu. W ramach planowanych działań, obejmujących zarówno czynniki „miękkie", jak i „twarde", planuje się realizację wielu działań w sferze niematerialnej oraz systematyczny i stały rozwój elementów infrastruktury.

Na komfort życia znaczący wpływ ma także zróżnicowana oferta form spędzania czasu wolnego. Ten element może mieć w przyszłości decydujący wpływ na postrzeganie Poznania jako miejsca, w którym warto żyć. Poznań powinien być w 2030 r. kojarzony z miastem oferującym nie tylko atrakcyjne możliwości zatrudnienia i zamieszkania, ale także różnorodne możliwości wszelkiej aktywności.

Jednym z podstawowych celów strategii jest kontynuacja działań zmierzających do uczynienia z Poznania miasta przyjaznego mieszkańcom oraz otwartości poprzez m.in. wzrost jego atrakcyjności dla przyjezdnych. Najistotniejsze w tym obszarze jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury oraz uporządkowanie elementów przestrzeni miejskiej wymagających zmiany funkcji lub optymalizacji użytkowania, w tym także wyeksponowanie elementów wartościowych w strukturze przestrzennej miasta.

8.3.1. Ekologiczne i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska i odpadami

Cel pośredni „Ekologiczne i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska i odpadami" będzie realizowany w ramach celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta".

W ostatnich latach znacząco wzrosła świadomość ekologiczna poznaniaków. Wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej nastąpiło dostosowanie prawa polskiego do norm europejskich w dziedzinie ochrony środowiska. Poznań realizuje szeroki zakres działań proekologicznych, które wielokrotnie uhonorowane zostały nagrodami i wyróżnieniami międzynarodowymi i krajowymi (The Green Apple Environment Awards 2003, The International Awards for Liveable Communities, Lider Polskiej Ekologii 2009 za działania w ramach projektu Poznań 2008. Rok Klimatu i Środowiska). Dbałość o stan środowiska przyrodniczego istotnie wpływa na jakość życia w mieście i może stać się wyróżnikiem Poznania, budującym jego wizerunek w kraju i poza granicami.

Głównym wyzwaniem w ramach celu pośredniego jest prowadzenie w dziedzinie gospodarki zasobami środowiska i odpadami działań zaspokajających potrzeby mieszkańców Poznania i jednocześnie cechujących się dbałością o stan środowiska przyrodniczego. Ekologiczne i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska i odpadami stanowi wyzwanie w kontekście zarządzania rozwijającą się aglomeracją. Rozwój aglomeracji i wzrost powierzchni obszarów zabudowanych (zagęszczenie zabudowy) stwarzają konieczność uwzględniania warunków hydrologicznych w procesie inwestycyjnym. Lokalizacja nowych inwestycji musi uwzględniać potrzebę ochrony zasobów wodnych-powierzchniowych i podziemnych.

W ramach tego celu proponowanym programem jest „Ekologiczny Poznań". Zakłada on zrównoważony system gospodarki odpadami, budowę odpowiedniej infrastruktury (ekologiczna gospodarka: wodami, energią elektryczną, cieplną i gazową, odprowadzanie ścieków oraz prawidłowa gospodarka wodami opadowymi). Dodatkowo zakłada się, że uwarunkowania ekologiczne i edukacja ekologiczna będą stanowiły element każdego z programów realizowanych w ramach Strategii.

8.3.2. Zwiększenie atrakcyjności Poznania jako miejsca do zamieszkania

Cel pośredni „Zwiększenie atrakcyjności Poznania jako miejsca do zamieszkania" będzie realizowany w ramach celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta".

Głównym wyzwaniem w ramach tego celu jest poprawa warunków mieszkaniowych w Poznaniu oraz rozbudowa infrastruktury towarzyszącej funkcjom mieszkaniowym, w tym rekreacyjno-wypoczynkowej. Realizacja celu wymaga wprowadzenia ułatwień dla osób chcących zamieszkać w Poznaniu, podjęcia działań zmierzających do rewitalizacji obszarów zdegradowanych oraz poprawy estetyki przestrzeni publicznych miasta. Odbiorcami działań w ramach tego celu będą obecni oraz przyszli mieszkańcy miasta.

Cel realizowany będzie przez programy: „Mieszkajmy w Poznaniu" oraz „Bezpieczny Poznań". Pierwszy z wymienionych programów ma za zadanie wdrożyć działania, które ukształtują wśród mieszkańców Poznania i osób spoza Poznania przekonanie, że Poznań jest miastem wygodnym i przyjaznym do zamieszkania, stwarzającym sprzyjające warunki przestrzenne i techniczne do realizacji potrzeb mieszkaniowych różnych grup społecznych. Efekty programów powinny stanowić atrakcyjną alternatywę dla oferty mieszkaniowej gmin sąsiednich, co pozwoli zahamować negatywną migrację mieszkańców. Zakłada on stworzenie komunalnych zasobów mieszkaniowych, wykorzystywanych adekwatnie do potrzeb i możliwości mieszkańców. Realizacja celu wymagać będzie przygotowania i udostępnienia gruntów pod zabudowę mieszkaniową. Program „Bezpieczny Poznań" ma na celu ograniczenie przestępczości oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa.

8.3.3. Wyeksponowanie i wzrost atrakcyjności wartościowych układów i elementów przestrzeni Poznania oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Cel pośredni „Wyeksponowanie i wzrost atrakcyjności wartościowych układów i elementów przestrzeni Poznania oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych" będzie realizowany w ramach celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta". Odbiorcami działań są społeczności lokalne, mieszkańcy, przedsiębiorcy, turyści i inwestorzy.

Głównym wyzwaniem w ramach celu pośredniego jest ochrona wartościowych układów przestrzennych oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej. Znaczenie priorytetowe przypisuje się ochronie układów urbanistycznych, gdyż to one określają charakter miasta, stanowią o jego wyjątkowości i nadają mu unikatowy klimat. Wraz z rozwojem miasta powstaje konieczność zagospodarowywania terenu poprzez dogęszczanie zabudowy, co często istotnie zmienia pierwotny charakter obszaru.

Kolejnym wyzwaniem jest podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej. W mieście istnieje wciąż wiele zaniedbanych układów przestrzennych, które dzięki odpowiednim działaniom i inwestycjom mogłyby zyskać na funkcjonalności i estetyce, co przyczyniłoby się do poprawy atrakcyjności wielu fragmentów przestrzeni miejskiej. Wzrost atrakcyjności przestrzennej Poznania uwzględnia zasoby wodne kształtujące sieć hydrologiczną miasta, mającej wpływ na charakter wielu obszarów w mieście.

W ramach celu realizowany będzie program: „Przyjazne Śródmieście". Celem programu jest zintegrowanie działań mających na celu rozwój Śródmieścia Poznania, tak aby stanowiło ono wielofunkcyjną dzielnicę wyposażoną w wysokiej jakości infrastrukturę oraz szczególną przestrzeń kulturową, która będzie stanowić czynnik integracji mieszkańców całego miasta.

8.3.4. Podniesienie jakości kształcenia, opieki i wychowania

Cel „Podniesienie jakości kształcenia, opieki i wychowania" realizuje założenia celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta".

Cel ten ma charakter dalekosiężny, gdyż rezultaty wynikające z jego realizacji będą widoczne po upływie wielu lat. Wiedza ma kluczowe znaczenie dla strategii rozwoju miasta i może stanowić główne źródło przewagi konkurencyjnej Poznania, pod warunkiem że uda się stworzyć sprzyjające warunki rozwoju i synergii systemów innowacji i edukacji. Wzrost produktywności, i w konsekwencji konkurencyjności, jest możliwy wtedy, gdy rozwojowi infrastruktury systemów edukacji i innowacji towarzyszy stała poprawa jakości kapitału ludzkiego.

Jednym z warunków budowania konkurencyjnej gospodarki jest posiadanie odpowiednio przygotowanych pracowników odpowiadających na nieustannie zmieniające się zapotrzebowania rynku. Wyzwanie tworzenia wysokiej jakości kapitału ludzkiego polega na koordynacji wielu instytucji pełniących funkcje edukacyjne i wychowawcze. Aby budować miasto wiedzy, nie wystarczy rozwijać szkolnictwo wyższe, trzeba jednocześnie podnosić poziom kształcenia na wcześniejszych etapach procesu edukacji. W rezultacie lepiej przygotowana młodzież będzie motywować do polepszenia jakości kształcenia na uczelniach wyższych. Dobre funkcjonowanie tego typu instytucji jest nie tylko uzależnione od wsparcia samorządu, ale także od jakości kapitału ludzkiego zaangażowanego w ten proces.

Szkoła, oprócz podstawowej funkcji edukacyjnej, powinna również wychowywać, gdyż jest jednym z pierwszych etapów socjalizacji młodych ludzi. Stwarza to możliwości kształtowania zachowania uczniów (postawy, normy społeczne), które są tak samo istotne z punktu widzenia przygotowania kapitału ludzkiego jak wyniki kształcenia. Działania związane z realizacją celu są zapisane w programie „Wysoka jakość edukacji i wychowania".

8.3.5. Podniesienie świadomości prozdrowotnej wśród mieszkańców oraz dostępności do świadczeń zdrowotnych

Cel „Podniesienie świadomości prozdrowotnej wśród mieszkańców oraz dostępności do świadczeń zdrowotnych" jest realizowany w ramach celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta". Według badań przeprowadzonych w 2013 r.[68], 65% respondentów wskazuje konieczność poprawy funkcjonowania służby zdrowia. Problem służby zdrowia jest problemem ogólnopolskim, a w odniesieniu do miasta należy uwzględnić dwa odmienne działania: pierwsze z nich dotyczy podniesienia świadomości zdrowotnej mieszkańców, która przyczyni się do wcześniejszego wykrywania chorób oraz zapobiegania im poprzez profilaktykę. Drugie działanie wiąże się z dostępnością do świadczeń zdrowotnych. Obecnie oczekiwanie na specjalistyczny zabieg często trwa miesiącami, co jest stanem wysoce niezadowalającym.

Rozwiązaniem alternatywnym może być organizowanie poza szpitalami akcji o charakterze profilaktycznym oraz akcji propagujących zdrowe odżywianie i zdrowy tryb życia. Również istotna jest poprawa dostępności do placówek ZOZ-u niezależnie od zamożności przyszłych pacjentów.

Ze względu na pesymistyczną prognozę demograficzną i starzenie się społeczeństwa Poznania działania zawarte w programie „Zdrowy Poznań" będą miały zasadnicze znaczenie dla kondycji społeczeństwa miasta w perspektywie wieloletniej.

8.3.6. Rozwój kapitału społecznego, budowanie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego

Wysoki poziom rozwoju Poznania w znacznym stopniu wynika z zasobu kapitału społecznego samych poznaniaków, czyli przekonań, poglądów i zachowań ich charakteryzujących.

W dobie globalizacji, dynamicznego rozwoju kapitalistycznej gospodarki i postępu technologicznego, powszechnej integracji, przy jednoczesnym zmniejszaniu znaczenia tradycyjnych wartości, pogłębia się podział społeczeństwa i następuje powstawanie coraz większych różnic społecznych, prowadzących

[68] Badania ankietowe mieszkańców Poznania zrealizowane dla potrzeb strategii rozwoju miasta przez prof. R. Cichockiego, „Jakość życia w Poznaniu".

do upowszechniania się takich zjawisk, jak: wykluczenie społeczne (w tym także cyfrowe), ubóstwo, przestępczość czy patologie.

Dla budowania spójności i więzi społecznych kluczowe jest przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym oraz zapobieganie skutkom tendencji i zmian demograficznych. Zasadne jest zatem ukierunkowanie miejskiej polityki społecznej przede wszystkim na wspieranie rodzin, aktywizację osób starszych i niepełnosprawnych, czego efektem będzie wzmocnienie samodzielności osób starszych i niepełnosprawnych. Należy przy tym dążyć także do zapewnienia szerokiego i powszechnego dostępu do wysokiej jakości usług, w tym najnowszych zdobyczy cywilizacyjnych, wszystkim jednostkom i grupom społecznym.

Realizacja zamierzonego celu oparta będzie także na współpracy z instytucjami i podmiotami działającymi non-profit, w tym w szczególności z organizacjami pozarządowymi realizującymi powierzone zadania, właściwe administracji samorządowej, w imieniu miasta.

Filarem rozwoju społecznego i gospodarczego Poznania będzie w przyszłości szeroko rozumiane zaufanie społeczne ukształtowane poprzez zaufanie do instytucji, poczucie bezpieczeństwa, postawy i aktywność obywatelską, wrażliwość i więzi społeczne oraz szeroką integrację.

Budowa lokalnego społeczeństwa obywatelskiego, połączona z promocją dobrych norm i wzorców, przy poszanowaniu każdego człowieka, przyczyni się do zintegrowania poznaniaków oraz zbudowania silnej i trwałej tożsamości lokalnej. Działania związane z realizacją celu są zapisane w programach: „Obywatelski Poznań" oraz „Poznań wrażliwy społecznie".

8.4. Cel strategiczny 4.: Utworzenie metropolii Poznań

Obszar: Metropolia

Realizację celu należy rozpatrywać w dwóch aspektach – rozwój silnego ośrodka centralnego – stolicy zintegrowanej metropolii Poznań oraz osiągnięcie pozycji metropolii, stanowiącej ważne ogniwo w sieci miast metropolitalnych, zdolnej do konkurowania na arenie krajowej i międzynarodowej.

W obszarze położonym w sąsiedztwie Poznania wykształciły się najsilniejsze w kraju cechy aglomeracyjne. Stwarza to konieczność wypracowania modelu efektywnego zarządzania obszarem metropolitalnym jako spójnym układem przestrzenno-funkcjonalnym. Skupienie się na formułowaniu działań w tym obszarze jest konieczne ze względu na niekorzystne tendencje w wyborze miejsca zamieszkania, które zgodnie z prognozami będą się nasilać. Warunkiem osiągnięcia przez obszar metropolitalny rangi metropolii Poznań jest współpraca oraz integracja miasta Poznania z sąsiadującymi z nim gminami.

Poznań, spośród dużych polskich miast, ma najsilniejsze tradycje powiązań i współpracy międzynarodowej wywodzące się z pozycji Międzynarodowych Targów Poznańskich i pełnienia przez Poznań funkcji znaczącego ośrodka wystawienniczego w skali środkowoeuropejskiej.

Obecnie coraz silniejsze powiązania komunikacyjne, gospodarcze, naukowe, kulturowe Poznania z innymi ośrodkami europejskimi przyczyniają się do przyspieszenia osiągnięcia pozycji miasta metropolitalnego. Umiędzynarodowienie wielu sfer funkcjonowania miasta jest wymogiem i wynikiem konkurencyjności miast w unijnej przestrzeni europejskiej opodobnym do Poznania potencjale rozwojowym.

8.4.1. Wzrost międzynarodowego znaczenia Poznania w sieci metropolii europejskich

Poprzez realizację celu pośredniego „Wzrost międzynarodowego znaczenia Poznania w sieci metropolii europejskich" Poznań osiągnie pozycję ośrodka zdolnego do konkurowania na arenie międzynarodowej.

Planowane działania, zapisane w ramach programu „Metropolitalny Poznań", zakładają w pierwszej kolejności wzrost współpracy gmin w ramach aglomeracji poznańskiej poprzez integrację działań w zakresie komunikacji, gospodarki komunalnej i planowania przestrzennego. Przewiduje się także wypracowanie wspólnego modelu promocji inwestycyjnej. Połączenie z europejską siecią transportową oraz budowa intermodalnego węzła komunikacyjnego zapewni zwiększenie dostępności miasta. W celu podniesienia prestiżu miasta w relacjach zewnętrznych będzie się dążyć do tworzenia warunków do lokalizacji siedzib i przedstawicielstw instytucji europejskich i innych organizacji międzynarodowych. Istotne jest także kreowanie wizerunku Poznania jako optymalnego miejsca do organizowania wydarzeń wysokiej rangi. Aktywne uczestnictwo Poznania w strukturach skupiających metropolie oraz intensyfikacja współpracy z ośrodkami metropolitalnymi pozwoli na bieżące śledzenie tendencji rozwojowych oraz wymianę doświadczeń.

Efekty realizacji celu wpłyną na wzrost pozycji Poznania w europejskich rankingach miast i obszarów metropolitalnych oraz przyczynią się do wzrostu prestiżu miasta.

8.4.2. Wzrost spójności metropolii poprzez integrację przestrzenno-funkcjonalną miasta Poznania z gminami aglomeracji

Cel pośredni „Wzrost spójności metropolii poprzez integrację przestrzenno-funkcjonalną miasta Poznania z gminami aglomeracji" będzie realizowany w ramach celu strategicznego „Utworzenie metropolii Poznań".

Głównym wyzwaniem jest rozwój zintegrowanej wewnętrznie metropolii świadczącej wysokiej jakości usługi oraz osiągnięcie ważnej pozycji przez Poznań w sieci miast metropolitalnych, pozwalającej skutecznie konkurować na arenie krajowej i międzynarodowej.

Istotnym elementem jest wypracowanie ram działania i współpracy wewnątrz metropolii. Poznań jest nie tylko liderem w aglomeracji, ale także inicjatorem działań. Miasto, rozumiejąc potrzebę integracji na poziomie lokalnym w dziedzinie społeczno-gospodarczej, w aspekcie przemian globalnych rozwija współpracę z gminami ościennymi na zasadzie otwartości, koherencji, współzarządzania w obszarze metropolii, między innymi poprzez wzmacnianie i rozwijanie nieformalnych i zinstytucjonalizowanych form współdziałania. Należy dążyć do zachowania spójności rozwoju sieci organizacyjnej (usługowej i informatycznej), transportowej i infrastruktury komunalnej, mając na uwadze wdrażanie planów wypracowanych przez gminy, a przede wszystkim generowanie projektów wspólnych, które mają większe szanse na dofinansowanie ze środków zewnętrznych.

Odbiorcami działań w ramach tego celu będą mieszkańcy miasta, przyjezdni, przedsiębiorcy i inwestorzy, dla których sprawna współpraca, spójność oraz dostępność komunikacyjna podniesie atrakcyjność inwestycyjną metropolii.

Cel ten realizowany będzie poprzez projekty i zadania zawarte w programie „Zrównoważony rozwój transportu". Ważnym aspektem programu jest wzrost funkcjonalności rozwiązań komunikacyjnych oraz integracja transportu w aglomeracji poprzez m.in.: szersze wykorzystanie sieci kolejowej wewnątrz aglomeracji, stworzenie komunalnego związku transportu publicznego z gminami obszaru metropolitalnego w celu integracji, optymalizacji i rozwoju lokalnego transportu zbiorowego i realizacji konsekwentnej wspólnej polityki transportowej. Wszystkie działania mają na celu harmonizację rozwoju gospodarczego miasta Poznania i gmin obszaru metropolitalnego.